Ylitarkastaja Janne Pitkänen

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIISTANHOITOMAKSUSTA JA PYYNTILUPAMAKSUSTA ANNETUN LAIN, RIISTAHALLINTOLAIN JA RIISTAVAHINKOLAIN 46 §:N MUUTTAMISESTA (HE 117/2017 vp)

1) Suurriistavirka-aputoiminnan (SRVA) huomioiminen riistanhoitoyhdistysten rahoituksessa

1.1) Suurpedot

Poliisihallitus valmistelee uutta ohjetta SRVA-toiminnan sopimuksesta poliisilaitosten ja riistanhoitoyhdistysten välillä. Poliisihallituksen on tarkoitus antaa ohje sopimuksista ensi vuoden alkupuolella. Luonnoksen mukaan sopimus velvoittaisi poliisilaitokset siihen, että suurpetoihin ja villisikoihin liittyvistä jäljestys-, karkottamis- ja poistamistehtävistä maksettaisiin 400 euron korvaus / tehtävä sille riistanhoitoyhdistykselle, jonka toimialueella kyseinen tehtävä on hoidettu. Maa- ja metsätalousministeriö suhtautuu myönteisesti poliisihallituksen sopimusluonnoksessa kaavailtuun korvauksen maksamiseen poliisilaitosten määrärahasta.

Poliisilain (872/2011) 2 luvun 16 §:n nojalla lopetettu ahma, ilves, karhu, saukko ja susi kuuluvat valtiolle.

1.2) Hirvieläimet

Hallituksen esityksen mukaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, että riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteena valtion talousarvion **momentilta 30.40.50** (Riistatalouden edistäminen) yleisavustuksen osalta käytettäisiin muun muassa seuraavaa jakoperustetta: kohta 3) *suurriistakantojen hallintaa*.

Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa 14.11.2017 antamassaan vastineessa valiokunnalle harkittavaksi, että kyseisen 3 kohdan sanamuoto ” suurriistakantojen hallintaa” muutettaisiin muotoon ”*suurriistakantojen hoitoa*”. *Suurriistakantojen hoito* -jakoperusteen tarkoituksena olisi ohjata varoja riistanhoitoyhdistykselle sen tähän toimintakenttään liittyviä monipuolisia tehtäviä kuvaavien tunnuslukujen perusteella. Tarkemmista jakoperusteista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nykytilanteessa yhtenä tämän jakoperusteen mukaista toimintaa kuvaavana tunnuslukuna käytettäisiin riistanhoitoyhdistyksen alueella suoritettujen suurriistavirka-aputehtävien määrää. Jotta samasta työstä ei maksettaisi korvausta kahteen kertaan, ja mikäli suurpeto- ja villisikatehtävistä maksettaisiin jatkossa korvaus poliisin toimesta, ministeriön asetuksella voitaisiin säätää, että tässä momentin 30.40.50 (Riistatalouden edistäminen) jakoperusteessa huomioitaisiin vain hirvieläinkolareiden määrä.

Ministeriö toteaa, että osallistavalla tavalla valmistellussa valtionavustuksen jakoperusteiden uudistuksessa suurriistavirka-aputoiminnan huomioimista valtionavustuksen jakoperusteissa on esitetty useiden eri tahojen toimesta. Metsästyslakia muutettiin vuonna 2011 siten, että 83 a §:n (159/2011) mukaan, jos metsästyslain 26 §:n mukainen hirvieläin, metsäkauris tai villisika on kuollut liikenteessä tai lopetettu liikenneonnettomuuden takia, se kuuluu kolaripaikan riistanhoitoyhdistykselle. Tuolloin omistusoikeuden siirtämisen kolarihirvieläin-

ten ja villisian osalta valtiolta riistanhoitoyhdistyksille perusteltiin olevan tarkoituksenmukaista, kun otetaan huomioon paikallisten metsästäjien vapaaehtoistyön määrä kolarieläimen jäljittämisessä ja lopettamisessa.

2) Riistavahinkojen maastotarkastuksiin osallistumisen kustannusten korvaus riistanhoitoyhdistykselle (riistavahinkolain 46 §)

2.1) Hirvieläinten aiheuttamat vahingot

Hallituksen esityksen mukaan hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen maastotarkastuksiin osallistumisesta riistanhoitoyhdistykselle aiheutuvat kustannukset korvattaisiin valtion talousarvion **momentilta 30.40.41** (Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen). Kyseiset varat kerätään valtiolle hirvenmetsästäjiltä pyyntilupamaksuina.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen järjestää vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelys- ja eläinvahinkojen maastotarkastukset. Metsäkeskus järjestää vastaavasti metsävahinkojen maastotarkastukset.

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että riistanhoitoyhdistykset toimivat erittäin pienillä resursseilla ja vapaaehtoistyöhön tukeutuen. Riistavahinkolain mukaisiin riistavahinkotarkastuksiin osallistuminen on riistanhoitoyhdistyksen julkinen hallintotehtävä, johon osallistuu Suomen riistakeskuksen nimittämä henkilö. Osallistuminen edellyttää matkustamista paikan päälle vahinkokohteelle, josta muodostuu kustannuksia. Ministeriö viittaa Suomen riistakeskuksen lausuntoon, jossa todetaan, että tähän saakka tarkastuksiin osallistumista on rajoittanut se, ettei riistanhoitoyhdistyksillä ole ollut juurikaan asiaan osoitettuja varoja. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kustannuksen korvaaminen olisi kohtuullista ja tukisi riistanhoitoyhdistysten tehtävää riistavahinkojen ja -konfliktien hallinnassa. Esityksen valmistelussa riistanhoitoyhdistykset ovat pitäneet esitystä hyvin perusteltuna ja tarpeellisena.

2.2) Suurpetojen aiheuttamat vahingot

Hallituksen esityksen mukaan suurpetojen aiheuttamien vahinkojen maastotarkastuksiin osallistumisesta riistanhoitoyhdistykselle aiheutuvat kustannukset korvattaisiin valtion talousarvion **momentilta 30.40.42** (Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen).

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen järjestää vahingon toteamiseksi ja arvioimiseksi tarvittavat viljelyseläin, irtaimisto- ja porovahinkojen maastotarkastukset.

Porovahinkojen maastotarkastusten tarpeellisuudesta ja järjestämisestä sekä kustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Jos porovahinkojen korvaukset ja porovahinkojen maastotarkastusten kustannukset ylittävät valtion talousarvioesityksessä osoitettujen varojen enimmäismäärän, leikataan sekä korvauksia että tarkastamiskustannuksia samalla prosenttiosuudella.

Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan riistanhoitoyhdistyksen mahdollisuus osallistua asiantuntijana suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen tarkastukseen tukee kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen toimintaa ja siten edistää tarkastusten suorittamista. Riistanhoitoyhdistysten osallistumisesta porovahinkojen maastotarkastukseen aiheutuisi arviolta enintään 25 000–30 000 euron kustannus, mikä on porovahinkojen korvauksiin nähden erittäin pieni osuus. Ministeriö viittaa Suomen riistakeskuksen lausuntoon, jossa todetaan, että tähän saakka tarkastuksiin osallistumista on rajoittanut se, ettei riistanhoitoyhdistyksillä ole ollut juurikaan asiaan osoitettuja varoja. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kustannuksen korvaaminen olisi kohtuullista ja tukisi riistanhoitoyhdistysten tehtävää riistavahinkojen ja -konfliktien hallinnassa. Esityksen valmistelussa riistanhoitoyhdistykset ovat pitäneet esitystä hyvin perusteltuna ja tarpeellisena.